

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

31 Ocak 2022 tarihinde Diyarbakır T Tipi Cezaevinde bulunan 8 mahpus, 60'a yakın özel tim ve infaz memurları tarafından cinsiyetçi ve ırkçı küfür, hakaret, tehdit gibi psikolojik işkence ve fiziksel işkenceye maruz kalmıştır. Bu nedenle Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Cezaevinde yaşanan hak ihlalleri vakalarının araştırılması, etkili soruşturma mekanizmalarının işletilmesi, cezaevi idaresinin ile infaz memurlarının usulsüz, hukuksuz, keyfi ve kötü muamelelerinin incelenmesi ve bu vakaların tekrarlanmasının engellenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasını arz ederiz. 02.03.2022

Remziye TOSUN
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye genelinde bir süreden beri artarak devam eden hak ihlalleri vahim boyutlara ulaşmıştır. Cezaevlerinde mahpuslar insanlık onurunu zedeleyen, hukuk ile bağdaşmayan muamelelere maruz kaldıklarını birçok defa beyan etmiştir. Bu hak ihlallerinden biri ise Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Cezaevinde yaşanmıştır. Diyarbakır T Tipi Cezaevinde bulunan 8 mahpus 31 Ocak 2022 tarihinde 60'a yakın özel tim infaz memurları ve diğer infaz memurları tarafından cinsiyetçi ve ırkçı küfür, hakaret, tehdit gibi psikolojik işkence ve ağır fiziksel işkenceye maruz kalmıştır. Birçok mahpus aileleri ile telefon görüşmesinde işkence başta olmak üzere hak ihlallerini aktarmış, Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD), İnsan Hakları Derneği (İHD) ve Diyarbakır Barosu konuya ilişkin cezaevi ziyaretinde bulunup olayı raporlaştırmıştır.

Mahpus Emre Can Ergün, Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Cezaevi idaresinin ve infaz memurlarının tahrik edici tavırları olduğunu, herhangi bir kararı kabul etmeyip konuştuklarında veya infaz memurlarının hakaretlerine karşı geldiklerinde işkenceye maruz kaldıklarını beyan etmiştir.

Keza işkenceye uğrayıp hastaneye götürülen mahpusların darp raporu mevcut olup mahpusların maruz kaldığı işkence, cezaevine ziyaret gerçekleştiren avukatların raporlarına da yansımıştır.

Emre Can Ergün infaz memurları tarafından yapılan işkenceyi şöyle aktarmıştır: *“4 gardiyan sırtımıza çıktı. Fiziki saldırıya maruz kaldık. Ters kelepçeleyip, yüz üstü yatırdılar. Her şey kamera önünde yaşandı. Ardında bizi akvaryuma aldılar. Burada da Uğur ve Cihan isimli baş efendiler tarafından darp edildik. Yüzüme 15-20 yumruk atan kişi Cihan'dı. Revire götürüldüm, tüm izlerimi doktora gösterdim ve not aldı. Revirden çıkarken de beni ters kelepçeleyerek, akvaryuma götürülme sırasında başgardiyan 'bağırarak ve sürükleyerek götürün' dedi (...)”*

Mahpus Rıdvan Tonka ise infaz memurları tarafından darp ve işkenceye maruz kaldığını, platin bulunan bacağına tekme atıldığını ve bundan dolayı bacağının şiştiğini aktarmıştır. İşkenceye maruz kalan mahpuslardan biri olan Servet Özçelik, hastane dönüşünde karantina odasına alındığını ve burada koronavirüs salgınına yakalanan ve temaslı olan mahpuslar ile birlikte tutulduğunu beyan etmiştir. Mahpus Fırat Güzel ise, Cihan adlı başgardiyanın kendilerine saldırdığını, *“buranın Allah'ı da peygamberi de benim, sizi adam etmek için geldik”* şeklinde tehditlere maruz kaldıklarını aktarmış, işkencenin ardından süngerli odada tutulurken mahpusların çığlık seslerinin geldiğini beyan etmiştir. Ayrıca Fırat Güzel'in olaya ilişkin beyanları şu şekildedir: *“1. Müdür bu duruma göz yumuyor, gelen yaşlılara zulüm ediyorlar. Cihan (başgardiyan) ve Uğur (baş memur) mahpusları tutanaklarla ve infaz yakmakla tehdit ediyorlar”*. İşkenceye uğrayan diğer mahpus Abdülaziz Tektaş, fiziki saldırının yanı sıra infaz memurlarının *“Kürtleri terbiye etmeye geldik”* şeklinde ırkçı muamele ve küfürlere de maruz kaldıklarını beyan etmiştir. Ayrıca Fırat Güzel yaşadıkları hak ihlallerini aktarmıştır: *“Cihan adlı gardiyan, doktora 'yüzlerinde iz olanları hastaneye yollama' diyordu. Dediği gibi de yaptı. Epilepsi hastası koğu arkadaşımı hastaneye yollamadı. Ayrıca Cihan ve Uğur, diğer gardiyanlara da gidin darp raporu alın diye zorluyorlardı. Biz kimseye dokunmadık, zaten ellerimiz arkadan kelepçeli idi.”* Epilepsi hastası olan Barış Avşar, infaz memurları tarafından işkenceye maruz kalmasının ardından hastaneye götürülmediğini, şikâyetçi olduğu takdirde başka bir cezaevine sevk edilmekle tehdit edildiğini açıklamıştır.

Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Cezaevinde işkenceye uğrayan tüm mahpuslar, cezaevinde herhangi bir soruna dair dilekçelerine cevap verilmediğini, savcılığa dilekçe yazdıklarında cezaevi idaresinin dilekçeye engel olduğunu, infaz memurlarının tüm bu hukuksuz ve keyfi muamelelerine ilişkin idarenin herhangi adım atmadığını beyan etmişlerdir. Bununla birlikte mahpuslar şikâyet ettikleri takdirde mahpusların başka bir cezaevine sevk edilmesi, - İdare ve Gözlem Kurulu raporlarıyla verilen – serbest koşullu haklarının kısıtlanması, tutanak tutulması

gibi tehditler ile karşı karşıya kalırken çoğu zaman ise fiziksel işkenceye maruz kaldıklarını aktarmışlardır.

Mahpusların maruz kaldığı işkence başta Anayasa ve uluslararası sözleşmeler tarafından yasaklanmışken, Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Cezaevinde bulunan mahpuslar işkence dışında kötü ve keyfi muamele gibi insan hak ihlallerine maruz kalmaktadır. Bu ihlallerden biri mahpusların telefon görüş hakkının kısıtlanmasıdır. Telefon görüş hakkı gerekçesiz kısıtlanan mahpus Servet Özçelik, bu konuda infaz memurları/idare ile görüştüğünde tartışma yaşanmış ve mahpus işkenceye maruz kalmıştır. Ayrıca hastalığı olan mahpusların işkenceye maruz kalmasının ardından hastaneye götürülmeyerek infaz memurlarının işkence suçunun yanı sıra mahpusun sağlık hakkı engellenmiştir.

Cezaevi idaresi ve infaz memurları tarafından yapılan bu muamelelerin suç teşkil ettiği ve bu nedenle söz konusunu muamelelerin etkin soruşturulması gerektiği açıktır. Cezaevi idaresinin söz konusu usulsüz ve keyfi muameleleri, infaz memurlarının hukuksuz ve kötü muameleleri ile özellikle infaz memurlarının ağır psikolojik ve fiziksel işkencesi ve idarenin bu duruma göz yumduğu beyanlarının Meclis eliyle araştırılması elzemdir. Dolayısıyla Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Cezaevinde yaşanan hak ihlalleri vakalarının araştırılması, etkili soruşturma mekanizmalarının işletilmesi, cezaevi idaresinin ile infaz memurlarının usulsüz, hukuksuz, keyfi ve kötü muamelelerinin incelenmesi ve bu vakaların tekrarlanmasının engellenmesi amacıyla meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	T. Hamur
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	N. İmir
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	G. Köyü
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	A. Önlü

6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. Köy
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Öcalan
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. Aydemir
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	Ö. Faruk Gergerlioğlu
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	A. Sürücü
12	MURAT SARISAÇ	VAN	M. Sarisaç
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	Ş. Coşkun
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar Başaran
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	K. Bülbül
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	M. Çepni
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	E. Günay
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	N. Maçın
19	DELSİM DAĞ	DİYARBAKIR	D. Dağ
20	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	S. Güzel